

VALSTS POLICIJAS KOMPETENCE ĢIMENES AIZSARDZĪBĀ PRET VARDARBĪBU

COMPETENCE OF NATIONAL POLICE IN FAMILY PROTECTION FROM DOMESTIC VIOLENCE

Marika Magaziņa

Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija, marika.magazina@inbox.lv, Rēzekne, Latvija

Zinātniskā vadītāja: **Iona Bulgakova** Dr. iur. asoc. profesore

Abstract. *Domestic violence continues to be a global problem that kills and maims – physically, psychologically, sexually and economically. This problem is present in every country. Domestic violence is enshrined in the Civil Procedure Law of the Republic of Latvia, but there is no specific definition of domestic violence. The vast majority of victims of violence are women and children. Following sections of the Criminal Law of the Republic of Latvia are related to violence in general, not to domestic violence. There are no definitions of domestic/family violence in Latvian legislation. The purpose of this article: to identify problems which are connected with definition of the concept „domestic violence”, identifying procedural problems of its application, exploring the legal aspects of the legal action of national police officers in identifying domestic violence and identifying the most important problems.*

Keywords: *Domestic Violence, family, forms of violence, violence against women.*

Ievads

Vardarbība ģimenē ir universāla parādība, no kuras cieš cilvēki visā pasaulē. Tā ir viena no nopietnākajām problēmām, kas apdraud ģimeņu stabilitāti un labklājību, kas var izjaukt ģimeņu dzīves ciklu un no paaudzes paaudzē atražot izkropļotas attiecības ģimenē. Vardarbība ģimenē būtiski ietekmē gan atsevišķus individuālus, gan sabiedrību kopumā.

Latvijas sabiedrības tolerances līmenis pret vardarbību ir ļoti augsts, jo tikai 66 % Latvijas iedzīvotāju uzskata, ka vardarbība pret sievietēm ir nepieņemama un tai ir jābūt sodāmai. Tikai 17% sieviešu ziņojušas policijai par piedzīvotajiem no partnera puses vardarbības gadījumiem. Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras 2014. gadā veiktais pētījums "Vardarbība pret sievietēm – ES mēroga apsekojums" liecina, ka Latvijā fizisku un/vai seksuālu vardarbību no esošā vai bijušā partnera dzīves laikā pieredzējusi aptuveni katra trešā sieviete (Luksa, 2016.). Tāpēc attiecības ģimenē ir nemainīgi aktuāls izpētes jautājums.

Vardarbība ģimenē atšķiras no vardarbīgiem noziedzīgiem nodarījumiem, jo jēdzienā ietvertais vārds „ģimene” norāda uz to, ka vardarbību pielieto tuvi cilvēki un tā notiek ģimenes iekšienē. Tradicionāli vardarbība ģimenē galvenokārt bija saistīta ar fizisku vardarbību. Taču vardarbība ģimenē un tās veidi tagad tiek plaši definēti, lai tajā iekļautu visus pastāvošos vardarbības veidus, ko var izdarīt ģimenes loceklis. Neskatoties uz terminu “vardarbība”, tai nav jāietver fizisks kaitējums un tā var būt tikai ar aizskarošu raksturu, nevis faktiski “vardarbīgu”.

Pētījuma mērķis - noskaidrot vardarbības ģimenē jēdzienu, rast izpratni par Valsts policijas kompetenci pagaidu aizsardzībā pret vardarbību, identificējot tās piemērošanas procesuālās problēmas, Valsts policijas darbinieku tiesiskās darbības aspektus, konstatējot vardarbību ģimenē.

Pētījuma uzdevumi: 1) noskaidrot jēdziena “vardarbība” un “vardarbība ģimenē” izpratni; 2) noskaidrot normatīvo bāzi, kas Valsts policijas darbiniekiem ļauj pieņemt tiesiskus lēmumus attiecībā pret vardarbības ģimenē gadījumiem; 3) noskaidrot iemeslus, kas traucē pieņemt lēmumus un dokumentēt Valsts policijas kompetencē esošus gadījumus saistītus ar vardarbības ģimenē gadījumiem; 4) analizēt situācijas un cēloņsakarības dažādu vardarbības gadījumu konstatācijas laikā, pieņemot lēmumus attiecībā pret vardarbīgo personu; 5) noskaidrot pagaidu aizsardzības pret vardarbību piemērošanas procesuālās problēmas.

Pētījumā tika izmantotas šādas pētījuma metodes: semantiskā, analītiskā, sistēmiskā, teleoloģiskā, salīdzinošā.

Vardarbība ģimenē un tās veidi

Vardarbības fenomens sabiedrībā ir pastāvējis vienmēr, tā izraisa nozīmīgas sekas indivīda, ģimenes, sabiedrības un valstu līmenī gan īstermiņā, gan ilgtermiņā (*World Health Organization, 1996*).

Jēdziena “vardarbība” skaidrojums ir atrodams tiesību doktrīnā, jo Krimināllikumā tas nav nostiprināts. Krimināllikuma pantos ietverti tādi formulējumi kā vardarbība un draudi, bet jēdziens „vardarbība” tiek saprasts kā fizisks kaitējums. Arī Civilprocesa likums neatklāj vardarbības ģimenē pilnu saturu un jēdzienu. Savukārt kriminālprocesā vardarbības ģimenē gadījumi attiecas uz fizisko, seksuālo vardarbību, cietsirdību pret bērniem, un tiek risināti Krimināllikuma normu ietvaros, piemēram, par dažāda smaguma miesas bojājumu nodarīšanu (*Kaļiņina, 2017.*).

Kaut gan Latvijā biežāk lieto terminu „vardarbība ģimenē”, tas ir cieši saistīts un daļēji arī pārklājas ar terminu „vardarbība pret sievietēm” un terminu „ar dzimumu saistītu vardarbība pret sievietēm” (*angl. - gender-based violence against women*). Starptautiskajos dokumentos, pētījumos un dažādu valstu normatīvajos aktos vardarbība pret sievietēm ģimenē visai bieži tiek skatīta kā viens no vardarbības pret sievietēm veidiem, uzsverot, ka vardarbība ģimenē skar sievietes nesamērīgi vairāk kā vīriešus (*LR Labklājības ministrija, 2016.*).

Tradicionāli vardarbība ģimenē galvenokārt bija saistīta ar fizisku vardarbību. Taču vardarbība ģimenē un tās veidi tagad tiek plaši definēti, lai tajā iekļautu visus fiziskās, seksuālās, psiholoģiskās vai ekonomiskās vardarbības veidus, ko var izdarīt ģimenes loceklis vai intīmais partneris (*Krug, Dahlberg, Mercy, Zwi, Lozano, 2002*).

Latvijā esošais tiesiskās regulējums, kas tiek vērsts uz vardarbības samazināšanu un cietušo personu aizsardzību pirmkārt, ir noteikts, Latvijas Republikas Satversmes 8. nodaļas (cilvēka pamattiesības) 93. pantā, 94. pantā un 95. pantā (*Latvijas Republikas Satversme, 1922.*).

Konstatējot kādu no vardarbības veidiem ģimenē, Latvijas normatīvajos aktos tiek paredzēta civilatbildība, administratīvā atbildība un kriminālatbildība, personām, kuras izdara likumpārkāpumu.

Pagaidu aizsardzības pret vardarbību izpratne Latvijas normatīvajos aktos

Pagaidu aizsardzība pret vardarbību Civilprocesa likuma izpratnē ir noteikta Civilprocesa likuma 250.⁴⁷ pantā (*Civilprocesa likums, 1998.*).

Likuma “Par policiju” 10. panta pirmās daļas 21. un 22. punktā noteikti policijas darbinieka pamatpienākumi saistībā ar tūlītēju draudu novēršanu personai, kā arī noteikts pienākums veikt kontroli kā tiek pildīti tiesas (tiesneša) nolēmumi par pagaidu aizsardzību pret vardarbību. Likuma “Par policiju” 12. panta pirmās daļas 10.¹ punktā ir noteiktas policijas darbinieka tiesības pieņemt lēmumu par policijas nošķiršanu (*Par policiju, 1991.*).

Policijas lēmums par nošķiršanu ir administratīvais akts, kas stājas spēkā tā pieņemšanas brīdī un ir izpildāms nekavējoties (*Par policiju, 1991.*).

Policijas lēmumu par nošķiršanu var piemērot līdz astoņām dienām. Gadījumos, kad persona pārkāpj policijas lēmumā par nošķiršanu paredzētos ierobežojumus likuma “Par policiju” 12.¹ panta septītā daļa nosaka, ka “personai, kas rada draudus, var uzlikt piespiedu naudu ikreiz, kad tā pārkāpusi policijas lēmumu par nošķiršanu” (*Par policiju, 1991.*). Taču tas nonāk pretrunā ar Administratīvā procesa likumā noteikto, jo atkārtoti piespiedu naudu var uzlikt ne agrāk kā septiņas dienas pēc iepriekšējās reizes, ja adresāts šo septiņu dienu laikā joprojām nav izpildījis vai nav pārtraucis attiecīgo darbību. Piespiedu naudu uzliet ar izpildiestādes izpildrīkojumu (*Administratīvā procesa likums, 2001.*). Tātad persona, kas nepilda policijas lēmumā par nošķiršanu noteiktās prasības var tikt sodīta ar piespiedu naudu, bet atkārtoti piespiedu naudu var uzlikt ne agrāk kā septiņas dienas pēc iepriekšējās reizes, kad persona pārkāpusi lēmuma par policijas nošķiršanas prasības. Personu, kurai piemērots lēmums par policijas nošķiršanu par tā pārkāpšanu var piemērot tikai paredzēto tiešo spēku vai piespiedu

naudu. Tomēr, ja policijas lēmums par nošķiršanu piemērots uz maksimālo termiņu astoņām dienām, tad personai piespiedu naudu par tā pārkāpšanu var piemērot tikai vienu reizi, tad visefektīvākais un drošākais veids cietušanai personai aizstāvēt sevi ir par katru pārkāpuma reizi ziņot policijas darbiniekiem, un gaidīt, kad tie ar tiešā - fiziskā spēka palīdzību personu, kas rada draudus izraidīs no cietušās personas dzīvesvietas (*Luksa, 2014.*). Jo pastāv nepilnība jautājumā par piespiedu naudas uzlikšana personai, kura pārkāpj policijas lēmumu par nošķiršanu tāpēc, ka valsts policijā nav juridiski apstiprināts izpildrīkojums, ar kuru to varētu uzlikt.

Pagaidu aizsardzības pret vardarbību piemērošanas procesuālās problēmas

Vardarbība ģimenē ir viens no visbiežāk sastopamajiem noziegumiem visā pasaulē starp vīriešiem un sievietēm (*Strong, DeVault, Cohen, 2011*). Lielākā daļa personu, kas cietušas no vardarbības ģimenē par pārdzīvoto neziņo ne policijai, ne cietušo atbalsta organizācijām (*LR Labklājības ministrija, 2016.*), tāpēc ne visi vardarbības gadījumi tiek atklāti, padarot vardarbību ģimenē latentu (*Pretvardarbību.lv, 2018.*). Kā arī liela ietekme ir - tam vai cilvēki uzticas tiesībsargājošām iestādēm, jo tas ietekmē to, vai cietusī persona ziņo par piedzīvotu vardarbību.

Ikdienā policijas izsaukumam būtu jābūt kā pieejamākajam un vienkāršākajam veidam, kas dotu tūlītēju rezultātu vardarbības situācijās. Tomēr pastāvot problēmām ar policijas darbinieku apmācību, kas saistītas ar nepietiekamu zināšanu apjomu reaģējot un izbraucot uz notikumiem, kas saistīti ar ģimenes konfliktiem, un vardarbības pielietošanu ģimenes strīdu risināšanā, cietušanai personai neļauj iegūt tūlītējo, cerēto rezultātu. Policijas darbinieki notikumā vietās bieži vien nespēj atpazīt vardarbību, kas pastāv tuvās attiecībās un ir nopietna, taču slēpta problēma (*Ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus un aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/220/TI, 2012.*). Līdz ar to mēdz pieļaut rupjas kļūdas gan komunikācijā ar cietušo personu, gan noformējot policijas lēmumus par nošķiršanu. Tātad policijas darbiniekam ierodoties notikuma vietā un konstatējot, ka cietušanai personai pastāv tūlītēji draudi jāpieņem policijas lēmums par nošķiršanu. Policijas lēmumam par nošķiršanu maksimālais piemērojamais ilgums ir astoņas dienas. Šķiet, ka lēmuma darbības termiņš ir īss, bet tas ir paredzēts, lai tūlītēji novērstu vardarbības turpināšanu vai vardarbības apdraudējumu. Šajās astoņās dienās cietušanai personai, ir iespējams tiesā pieņemt tiesas lēmumu Civilprocesa likuma kārtībā par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, lai turpinātu vardarbībā cietušajai personai aizsardzību no vardarbīgās personas ietekmes, paredzot, ka tiesai tas ir jāizskata steidzamības kārtā vienas darba dienas laikā. Tā garantējot, ka nerados pārrāvums cietušās personas aizsardzībā, kura laikā uz vardarbīgo personu nekādi ierobežojumi neattiecas, palielinot cietušās personas apdraudējuma risku (*Palčevska, 2017.*). Tātad var uzskatīt, ka policijas lēmums par nošķiršanu ir viens no efektīvākajiem instrumentiem cietušā aizsardzībai.

Cietusī persona pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību var iesniegt tiesai gan pirms prasības celšanas, gan vienlaicīgi ar prasības pieteikumu, gan laikā, kamēr tiesa lietu skata pēc būtības. Tāpat arī nav nepieciešamības atsaukties uz kādu no Civilprocesa likumu pantiem, kas noteic, kādas ziņas ir jānorāda prasības pieteikumā (*Celmiņa, 2017.*).

Vēršanos tiesā atvieglo speciālā pieteikuma forma, kuras obligāta sastāvdaļa ir apliecinājums par to, ka sniegtās ziņas ir patiesas un, ka pieteicējs ir informēts par kriminālatbildības iestāšanos nepatiesu ziņu sniegšanas gadījumā.

Apliecinājums kā pierādījums ir saistīts ar vardarbības veidu definējumu. Civilprocesa likuma 250.⁴⁵ pants nosaka, ka procesuālās aizsardzības līdzekļi ir piemērojami, konstatējot fizisku, psiholoģisku, seksuālu, ekonomisku vardarbību, kā arī vardarbīgu kontroli (*Civilprocesa likums, 1998.*).

Pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību var iesniegt pēc notikuma vietas, bet prasības piekritība var atšķirties. Lietas materiāls, ar kuru izlemts jautājums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, kas iesniegts pirms prasības celšanas, pēc prasības iesniegšanas ir

jāpārsūta tai tiesai, kurā celta prasība, un ir pievienojams pamatlietai (*Civilprocesa likums, 1998.*).

Nolēmumiem par pagaidu aizsardzību pret vardarbību izpilde kā tāda nemaz nepastāv, bet pastāv izpildes kontrole, ko veic Valsts policija saskaņā ar Latvijas Republikas Ministru kabineta 2014. gada 25. marta noteikumiem Nr.161 “Kārtība, kādā novērš vardarbības draudus un nodrošina pagaidu aizsardzību pret vardarbību”. Pagaidu aizsardzības nolēmumu izpilde balstās uz to, ka personai, kura ir pakļauta ierobežojumiem, ir jāievēro tiesas noteiktie ierobežojumi, jo to neievērošanas gadījumā par ļaunprātīgu šāda tiesas nolēmuma nepildīšanu ir paredzēta kriminālatbildība pēc Krimināllikuma 168.¹ panta (*Krimināllikums, 1998.*).

Iekšlietu ministrijas Informācijas centra statistikas datu analīze no 2014. gada – 2017. gadam, par noziedzīgu nodarījumu reģistrāciju par kuriem ir paredzēta kriminālatbildība pēc Krimināllikuma 168.¹ panta (*Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs, 2015. - 2018.*), liecina par to, ka pastāv nemainīgi augsts to gadījumu skaits, kad personas nepilda tiesas pieņemtos nolēmumus par aizsardzību pret vardarbību. Kā arī ir vērojama tendence reģistrēto noziedzīgo nodarījumu skaitam nesamazināties. Tātad neskatoties uz to, ka personas skaidri zina par minētajiem ierobežojumiem un atbildību to nepildīšanas gadījumā, nolemj ignorēt tiesas noteiktos aizsardzības pret vardarbību līdzekļus tos pārkāpjot. Tādējādi pagaidu aizsardzības pret vardarbību lēmuma pieņemšana, nenodrošina efektīvu cietušās personas aizsardzību no vardarbīgās personas un atkārtotas vardarbības piedzīvošanas.

Secinājumi un priekšlikumi

Vardarbība ģimenē atšķiras no vardarbīgiem noziedzīgiem nodarījumiem, jo jēdzienā ietvertais vārds „ģimene” norāda uz to, ka vardarbību pielieto tuvi cilvēki un tā notiek ģimenes iekšienē. Jēdziens „vardarbība ģimenē” nav nostiprināts likumā, tāpēc tiesību piemērotājs vardarbību var interpretēt atbilstoši faktiskiem apstākļiem.

Latvijas tiesību aktos atrodams šāds vardarbības ģimenē veidu iedalījums - fiziskā, seksuālā, emocionālā jeb psiholoģiskā, ekonomiskā vardarbība, vardarbīga kontrole un vajāšana (*angl.-stalking*).

Pastāv situācijas, kad policijas darbiniekiem izbraucot uz notikumiem, kas saistīti ar vardarbības pielietošanu ģimenē trūkst zināšanu vardarbības veidu noteikšanā, kas noved pie tā, ka dažādās iestādēs tiek veikta cietušās personas vairākkārtēja, atkārtota iztaujāšana. Lai turpmāk varētu novērst šādas situācijas policijas darbiniekiem ierodoties notikuma vietā, kur ir aizdomas par jebkādu vardarbību ģimenē, būtu jāaizpilda riska novērtējuma anketa, kas pēc tam tiks nodota tālāk citiem iesaistītajiem dienestiem. Nosakot riska novērtējumu kā obligātu darbību un šī anketa pievienojama Ministru kabineta 2014. gada 25. marta noteikumiem Nr. 161 “Kārtība, kādā novērš vardarbības draudus un nodrošina pagaidu aizsardzību pret vardarbību” kā pielikums (1. pielikums).

Ministru kabineta 2014. gada 25. marta noteikumi Nr.161 “Kārtība, kādā novērš vardarbības draudus un nodrošina pagaidu aizsardzību pret vardarbību” 11.1. punktā noteikts, ka policijas darbinieks mutiski informē personu, kas rada draudus, par tuvākajā apkārtnē iespējamām apmešanās vietām. Jāņem vērā, ka personas, kuras izraisa vardarbīgus konfliktus ģimenē bieži uzvedās neadekvāti un neuztver mutiski sniegto informāciju. Kā arī policijas darbinieki ne vienmēr var nosaukt apmešanās vietu precīzas adreses un kontakttālrunus. Lai šādas situācijas novērstu nepieciešams grozīt Ministru kabineta 2014. gada 25. marta noteikumu Nr.161 “Kārtība, kādā novērš vardarbības draudus un nodrošina pagaidu aizsardzību pret vardarbību” 11.1. punktu un izteikt šādā redakcijā: “rakstiski pret parakstu informē personu, kas rada draudus, par tuvākajā apkārtnē iespējamām apmešanās vietām.”

Ministru kabineta 2014. gada 25. marta noteikumu Nr.161 “Kārtība, kādā novērš vardarbības draudus un nodrošina pagaidu aizsardzību pret vardarbību” 3. pielikumā ir speciāla pieteikuma forma, kas satur ar personas parakstu apstiprinātu apliecinājumu par to, ka sniegtās ziņas ir patiesas un ka pieteicējs ir informēts par kriminālatbildības iestāšanos nepatiesu ziņu sniegšanas gadījumā. Šajā apliecinājuma daļā ir norādīts, ka personu par apzināti nepatiesu ziņu

sniegšanu var saukt pie kriminālatbildības saskaņā ar Krimināllikumu. Tomēr tas nesatur informāciju par piemērojamo Krimināllikuma pantu un tajā paredzēto sankciju, kas liedz personai jau iepriekš būt informētai par piemērojamā soda apmēru.

Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 167.² panta otrajā daļā ir paredzēta administratīvā atbildība par tīšu maznozīmīgu miesas bojājumu nodarīšanu personai, ar kuru pārkāpējs ir pirmajā vai otrajā radniecības pakāpē, vai pret laulāto vai bijušo laulāto, vai pret personu, ar kuru pārkāpējs ir vai ir bijis neregistrētās laulāto attiecībās, vai pret personu, ar kuru pārkāpējam ir kopīga (nedalīta) saimniecība, paredzēts naudas sods no četršimt trīsdesmit līdz septiņšsimt *euro*. No vardarbības ģimenē visbiežāk cieš sievietes, bet vīrieši ir varmākas un naudas līdzekļu pelnītāji ģimenē, kā arī noteiktais minimālais soda apmērs, kas piemērojams vainīgajai personai ietekmē cietušās personas rīcību doties uz ārstniecības iestādi, lai konstatētu, fiksētu miesas bojājumus un sniegtu rakstveida pieteikumu (iesniegumu).

Tādēļ nepieciešams grozīt Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 167.² panta otrās daļas sankciju nosakot, ka par šāda administratīvā pārkāpuma izdarīšanu - uzliek naudas sodu no četršimt trīsdesmit līdz septiņšsimt *euro* vai piemēro administratīvo arestu līdz 15 diennaktīm. Kā arī būtu nepieciešams nodot Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 167.² panta otrajā daļā paredzēto pārkāpumu izskatīšanu rajonu (pilsētu) tiesu tiesnešu kompetencē.

Tika konstatēts, ka pastāv nepilnības un tās nav atrisinātas jautājumā par piespiedu naudas uzlikšana personai, kura pārkāpj policijas lēmumā par nošķiršanu norādītos ierobežojumus (aizliegumus), jo Valsts policijā nav juridiski apstiprināts izpildrīkojums, ar kuru iespējams uzlikt piespiedu naudu atbildētājam par lēmuma par policijas nošķiršanu, nepildīšanu. Līdz ar to nepieciešams izstrādāt vienotu, standartizētu Valsts policijas izpildrīkojumu, lai varētu personām, kas pārkāpušas policijas lēmumā par nošķiršanu norādīto, piemērot piespiedu naudu.

Izmantotā literatūra un avoti

1. *Administratīvā procesa likums* (25.10.2001.). LR likums ar groz. līdz 01.03.2017. <https://likumi.lv/doc.php?id=55567>, sk. 26.04.2018.
2. *Ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus un aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/220/TI* (25.10.2012.). Eiropas parlamenta un padomes direktīva 2012/29/ES. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012L0029&from=LV>, sk. 03.05.2018.
3. *Civilprocesa likums* (14.10.1998.). LR likums ar groz. līdz 01.03.2018. <https://likumi.lv/doc.php?id=50500>, sk. 02.05.2018.
4. *Kārtība, kādā novērš vardarbības draudus un nodrošina pagaidu aizsardzību pret vardarbību* (25.03.2014.). LR Ministru kabineta noteikumi Nr. 161 ar groz. līdz 02.06.2017. <https://likumi.lv/doc.php?id=265314>, sk. 03.05.2018.
5. *Krimināllikums* (17.06.1999.). LR likums ar groz. līdz 26.04.2018. <https://likumi.lv/doc.php?id=88966>, sk. 03.05.2018.
6. *Latvijas Republikas Satversme* (15.02.1922.). LR likums ar groz. līdz 14.06.2016. <https://likumi.lv/doc.php?id=57980>, sk. 24.04.2018.
7. *Par policiju* (04.06.1991.). LR likums ar groz. līdz 26.05.2016. <https://likumi.lv/doc.php?id=67957>, sk. 26.04.2018.
8. Celmiņa, I. (31.01.2017.). Pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību: aktuālā prakse. *Jurista Vārds, Nr. 5 (959)*. <http://www.juristavards.lv/doc/270059-pieteikums-par-pagaidu-aizsardzibu-pret-var darbibu-aktuala-prakse/>, sk. 02.05.2018.
9. Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs (2015 – 2018). *Kriminālā statistika par 2014. - 2017. gadu*. <http://www.ic.iem.gov.lv/node/109>, sk. 05.05.2018.
10. LR Labklājības ministrija (2016). *Informatīvais ziņojums par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē gadījumiem, to izplatību un dinamiku 2015. gadā*. http://www.lm.gov.lv/upload/berns_gimene/lmzino_281216_vg.pdf, sk. 02.05.2018.
11. Kaļiņina, J. (2017.). Vardarbības ģimenē jēdziens un interpretācija. *Administratīvā un Kriminālā Justīcija, Nr.1 (78)*, 10.-16.lpp. journals.ru.lv/index.php/ACJ/article/download/2793/2804, sk.27.04.2018.
12. Krug, E.G., Dahlberg, L.L., Mercy, J.A., Zwi, A.B., Lozano, R. (eds.) (2002). *World report on violence and health*. Retrieved 19.04.2018 from http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/42495/9241545615_eng.pdf?sequence=1
13. Luksa, M. (17.12.2014.). *Pagaidu aizsardzība pret vardarbību ģimenē: pieredze un secinājumi*, <https://lvportals.lv/viedokli/267445-pagaidu-aizsardziba-pret-var darbibu-gimene-pieredze-un-secinajumi-2014>, sk. 26.04.2018.

14. Luksa, M. (22.04.2016.). *Vardarbība ģimenē: neiespējamais stāsts kā izaugt laimīgam*. <https://lvportals.lv/norises/278510-vardarbiba-gimene-neiespejamais-stasts-ka-izaugt-laimigam-2016>, sk. 17.05.2018.
15. Palčevska, D. (18.08.2017.). Atskatoties uz pirmo gadu ar jaunu pieeju aizsardzībai no vardarbības. *Jurista Vārds*, Nr. 32 (884). <http://www.juristavards.lv/doc/267091-atskatoties-uz-pirmo-gadu-ar-jaunu-pieeju-aizsardzibai-no-vardarbibas/>, sk. 02.05.2018.
16. Pretvardarbibu.lv (2018). *Par vardarbību*. <http://www.pretvardarbibu.lv/par-vardarbibu/>, sk. 22.04.2018.
17. Strong, B., DeVault, C., Cohen, T.F. (2011). *The Marriage and Family Experience: Intimate Relationships in a Changing Society*. Belmont, CA Wadsworth: Cengage Learning. 615 p. Retrieved 19.04.2018 from https://books.google.lv/books?id=qjvoSOMB5JMC&pg=PA447&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
18. World Health Organization (1996). *Forty-ninth World Health Assembly. Resolutions and Decisions Annexes*. Retrieved 22.04.2018 from http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/178941/WHA49_1996-REC1_eng.pdf;jsessionid=49DDF7B69B08B063DF2CF1507AF5D584?sequence=1

Summary

Domestic violence differs from violent criminal offense, because concept includes a word “domestic, family”, which indicates that violence is received by close people and it happens in the family. There is no explanation of concept “domestic violence” in the law that is the reason why enforcement of rights can interpret violence according to actual circumstances.

There are such classifications of domestic violence in legislation of Latvia-physical, sexual, emotional or psychological, economic violence, violent control and stalking.

There are instances when responding to incidents police officers lack knowledge to determine the correct domestic violence classification, which leads to repeated questioning of the victim by several of the public institution officers. In order to prevent such situations in the future, police officers from arriving at an event where there is suspicion of any domestic violence should be completed by a risk assessment questionnaire which will then be transferred other services involved.

Persons, who have committed act of domestic violence, often are under the influence of alcohol or in a surge of anger behave inadequately and do not capture the verbal information provided by police officers. As a result, they do not hear or do not capture the information provided regarding temporary accommodation options. In order to prevent such situations, it is necessary to amend the Cabinet of Ministers of 25 March 2014 Regulation No 161 “Procedures for preventing the threat of violence and ensuring temporary protection against” point 11.1 of the violence and to be made in the following version: a police officer following a police decision on the separation shall be informing, in writing, signed by the person who poses the threat, of the available local accommodation options.

Cabinet of Ministers of 25 March 2014 Regulation No 161 “Procedures for Prevention the threat of violence and the provisional protection against” violence in Annex 3 is special form of application containing a certified acknowledgment of the identity of the person provided the news are true and that the applicant is informed of the involvement of criminal responsibility in a false message. This part of the attestation is merely indicated that the person is deliberately false the provision of information may be prosecuted in accordance with the Criminal Law. But it does not contain information on the applicable Article of the Criminal Law and the sanction provided for therein, which prevents the person be aware of the amount of the applicable penalty in advance.

The second paragraph of Article 167.² of the Code of Administrative Violations of Latvia provides for administrative liability for the intentional harm of minor injuries to a person with whom the offender is in the first or second degree of affinity, or against a spouse or former spouse, or against a person with whom the offender is or has been in an unregistered spouse, or against a person with whom the offender has a joint (non-divided) holding, a fine of four hundred thirty to seven hundred euros. In the family of violence, women are most commonly affected, but men are money earners and money earners in the family, as well as the minimum level of penalty applicable to the perpetrator affecting the action of the victim to go to the medical treatment institution to detect, record bodily damage and provide a written application.

It is therefore necessary to amend the second paragraph of Article 167.² of the Code of Administrative Violations of Latvia in determining that a fine of four hundred thirty to seven hundred euro or administrative arrest for up to 15 days is imposed on the execution of such an administrative violation. It would also be necessary to transfer the examination of the violations provided for in the second paragraph of Section 167.² of the Code of Administrative Violations of Latvia in the competence of district (city) judicial judges.

It was found that there were shortcomings and were not resolved on the issue of imposing forced money on a person who violated the restrictions imposed by the police decision on separation (prohibitions), because the State Police did not have a legally approved enforcement with which to impose forced money on the defendant for the separation of police. It is therefore necessary to develop a single, standardised enforcement of the State Police in order to be able to apply forced money to persons who have violated the separation in the police decision on separation.